

88-306-04

دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر

دانشکده اقتصاد و مدیریت دریا

گروه حمل و نقل دریایی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حمل و نقل دریایی

بررسی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر عملیات بهینه کانتینری در بندر بوشهر

اساتید راهنما

دکتر منصور کیانی مقدم

دکتر سید ناصر سعیدی

استاد مشاور

مهندس عادل دریس

پژوهشگر

عبدالسعید عباسی

آذرماه 1390

اجرای این پایان نامه مورد حمایت مالی سازمان بنادر و دریانوردی قرار گرفته است و سازمان به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتی‌رانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

سازمان بنادر و دریانوردی

چکیده:

جهانی شدن بازارها، یکپارچگی اقتصاد جهانی، رقابت شدید و ناپایداری محیط تجارت الزامات نوینی را برای سازمان‌ها و کشورهای که علاقه‌مند به بقا و رقابت در محیط پیچیده و ناپایدار هستند پدید آورده‌اند. یکی از این الزامات استفاده از کانتینر در حمل و نقل و تجارت می‌باشد. با توجه به ویژگی‌ها و مزایای متعدد کانتینر، استفاده از آن در تجارت جهانی روز به روز افزایش می‌یابد. بنادر پیشگام و موفق عموماً در تلاش برای استفاده هر چه بهتر از امکانات و زیرساخت‌های خود به منظور افزایش بهره‌وری می‌باشند. آنچه برای پایانه‌های کانتینری دارای اهمیت است، انجام فعالیت‌ها به نحوی است که اهداف اقتصادی و اجتماعی مورد نظر را تامین کرده و بندر را در بهترین شرایط سوددهی قرار دهد. با توجه به اینکه عوامل متعددی می‌توانند بر روی عملیات کانتینری در بنادر تاثیرگذار بوده و این عملیات را به سمت بهینه شدن سوق دهند، لذا اساس این تحقیق بررسی و رتبه‌بندی عوامل موثر و انتخاب مهم‌ترین آنها در عملیات کانتینری بندر بوشهر با استفاده از روش تصمیم‌گیری برناردو (چند شاخصه گروهی با مقیاس رتبه‌ای) می‌باشد. اساس این تحقیق بر دو مرحله اصلی انجام شده است. در مرحله اول با بررسی و تحقیقات انجام شده، عوامل موثر بر عملیات بهینه کانتینری در بندر بوشهر شناسایی گردیدند، و در مرحله دوم عوامل شناسایی شده با استفاده از روش تصمیم‌گیری برناردو رتبه‌بندی شده‌اند. نتایج بدست آمده مبین این است که عوامل تجهیزات، احداث پایانه کانتینری در جزیره نگین، محوطه‌های کانتینری، نیروی انسانی متخصص و قوانین و مقررات به ترتیب بیشترین تاثیر را بر عملیات بهینه کانتینری در بندر مذکور دارند.

نتایج بدست آمده در این تحقیق، ابزار تصمیم‌گیری مناسبی برای مدیران بندر و پایانه کانتینری بوشهر در تدوین سیاست‌های کلان خواهد بود.

کلمات کلیدی: پایانه کانتینری - تصمیم‌گیری چند شاخصه - عملیات بهینه کانتینری - روش تصمیم‌گیری برناردو

Archive of SID

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه و کلیات	1
1-1 مقدمه	2
2-1 بیان مساله تحقیق	2
3-1 بیان موضوع تحقیق	3
4-1 اهمیت و ضرورت تحقیق	4
5-1 اهداف تحقیق	4
6-1 فرضیه‌های تحقیق	5
7-1 روش و نوع تحقیق	6
8-1 مدل تحقیق	6
9-1 جامعه آماری و نمونه	7
10-1 روش و ابزار گردآوری داده‌ها و اطلاعات	7
11-1 نوآوری تحقیق	7
12-1 قلمرو تحقیق	7
1-12-1 قلمرو موضوعی	8
2-12-1 قلمرو مکانی	8
3-12-1 قلمرو زمانی	8
13-1 تعریف واژگان کلیدی	8
فصل دوم: مروری پیشینه بر پژوهش	11
1-2 مقدمه	12
2-2 حمل و نقل کانتینری در عرصه بین‌المللی و ملی	12

12	1-2-2 تجارت کانتینری در عرصه بین‌المللی
13	2-2-2 تجارت کانتینری در عرصه ملی
15	3-2 مقدمه ای بر پایانه کانتینری بندر بوشهر
15	1-3-2 اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر
16	2-3-2 موقعیت جغرافیایی بندر بوشهر
16	3-3-2 تاریخچه بندر بوشهر
17	4-3-2 پایانه کانتینری بندر بوشهر
17	5-3-2 آمار عملیاتی پایانه کانتینری بندر بوشهر
18	6-3-2 تجهیزات و زیرساخت‌های پایانه کانتینری بندر بوشهر
20	7-3-2 جزیره نگین به عنوان مهمترین فرصت سرمایه‌گذاری در بندر بوشهر
20	4-2 بررسی پیشینه تحقیق
21	1-4-2 مروری بر پژوهش‌های انجام شده در زمینه بهینه‌سازی فعالیت‌های کانتینری
26	2-4-2 مروری بر مطالعات انجام شده مبتنی بر روش برناردو
27	5-2 نتیجه‌گیری
27	6-2 خلاصه فصل
29	فصل سوم: مدل و روش‌ها
30	1-3 مقدمه
30	2-3 تصمیم‌گیری چند شاخص (MADM)
31	3-3 روش برناردو
32	1-3-3 تعاریف و مفاهیم
33	2-3-3 تخصیص منابع محدود
34	3-3-3 در دسترس بودن منابع
34	4-3-3 توافق جمعی
35	5-3-3 مقایسه و انتخاب

35	6-3-3 صورت مدل
36	4-3 ابزار گردآوری داده‌ها
36	1-4-3 پرسش‌نامه
37	1-1-4-3 روایی یا اعتبار پرسش‌نامه
37	2-1-4-3 پایایی یا قابلیت اعتماد پرسش‌نامه
39	5-3 تکنیک‌های آماری مورد استفاده
39	5-2 نتیجه‌گیری
39	6-2 خلاصه فصل
40	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
41	1-4 مقدمه
41	2-4 تجزیه و تحلیل اطلاعات
41	1-2-4 آمار توصیفی
41	1-1-2-4 بررسی ویژگی‌های فردی پاسخ‌دهندگان
42	2-2-4 آمار استنباطی
44	1-2-2-4 بررسی گزاره‌های تحقیق
70	3-2-4 رتبه‌بندی عوامل با استفاده از روش تصمیم‌گیری برناردو
71	1-3-2-4 تشکیل ماتریس رتبه‌بندی به ازای هر یک از خبرگان
71	2-3-2-4 تشکیل ماتریس توافق گروهی
72	3-3-2-4 فرموله کردن مساله
75	3-4 نتیجه‌گیری
75	4-4 خلاصه فصل
76	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری
77	1-5 مقدمه
77	2-5 مروری کلی بر فرآیند تحقیق

78	3-5 یافته‌های تحقیق
78	4-5 نتیجه‌گیری
79	5-5 محدودیت‌های تحقیق
80	6-5 پیشنهادات
80	1-6-5 پیشنهادهایی برای مدیران بندر بوشهر و مدیران پایانه‌های کانتینری
80	2-6-5 پیشنهادهایی برای سازمان‌ها و ارگان‌های مرتبط در استان و کشور
81	3-6-5 پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی
82	منابع و مراجع
86	پیوست یک: فرم مصاحبه و پرسش‌نامه‌ها
108	پیوست دو: ماتریس نظرات تصمیم‌گیرندگان (خبرگان)